

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET OLGUSUNA BAKIŞ

AMAÇ: Çocuğun özelliklerini ve HAKLARINI bilerek, dünyada ve ülkemizde başta şiddet olmak üzere çocuk haklarını ihlal eden her tür durumu güncel yaklaşımlarla ele almaktır.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi
çocuğu, “18 yaşından küçük insan”
olarak tanımlamaktadır.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu
benzer şekilde 3. maddesinde “Daha
erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz
yaşını doldurmamış kişi”yi çocuk olarak
tanımlamaktadır

ÇOCUKLARA YÖNELİK ULUSLARARASI BELGELER

*ÇOCUK HAKLARI CENEVRE BİLDİRGESİ

Çocuğun değerine ve eğitim hakkına ilk özenli İlkeler 26 Eylül 1924 tarihinde Milletler Cemiyeti Genel Kurulunda kabul edilmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün imzasını taşıyan bildirinin ilkeleri aşağıdadır.

1.Çocuk, bedenen ve ruhen doğal bir biçimde gelişebileceği elverişli koşullar içinde bulundurulmalıdır.

2.Aç çocuk beslenmeli, hasta çocuk iyileştirilmeli, zihinsel engelli çocuk olanaklar ölçüsünde geliştirilmeli, sapkın çocuk yola getirilmeli, öksüz ve kimsesiz çocuk koruma altına alınmalı ve yardım görmelidir.

3. Çocuklar felaket zamanında, en önce yardım görmelidir.

4.Çocuk kendi hayatını kazanacak duruma getirilmeli ve her türlü sömürüye karşı korunmalıdır.

5.Çocuk, en değerli şeyleri, öteki kardeşleriyle paylaşabilecek bilinçte yetiştirilmelidir.

*ÇOCUK HAKLARI 2. CENEVRE BİLDİRİSİ

Cenevre Bildirisi 2. Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine yaşama geçirilememiştir. Bütün milletlere mensup erkekler ve kadınlar insanlığın yapısındaki en mükemmel şeylerin çocuğa verilmesi gerektiği düşüncesi ile 1948 Yılında 2. Çocuk Hakları Bildirisi yayınlanmıştır. Heyette yer alan ilkeler şunlardır.

1. Çocuk hiçbir fark ve ayırım gözetilmeden tüm insan haklarına sahip olmalıdır.
2. Çocuğun, toplumsal güvenliğe, tıbbi hizmetlere ve sağlık bakımına hakkı vardır.
3. Çocuk bedensel, zihinsel ve toplumsal yönlerden özgürlük ve onurla gelişecek biçimde korunmalıdır.
4. Bedensel, zihinsel ve toplumsal yönden özürlü olan çocuğa eğitim verilmelidir.
5. Tüm çocuklar, eğitim ve gelişme yönünden eşit haklara, olanaklara sahip olmalıdır.
6. Çocuk, her türlü ihmal, zulüm ve özellikle erken ile alınması ile ilgili sömürüye karşı korunmalıdır.
7. Her çocuğun sevgi, şefkate gereksinimi vardır.
8. Dernek ve yönetsel kuruluşlar, kimsesiz ve muhtaç çocuklara özel ilgi göstermekle yükümlüdürler.

ÇOCUK HAKLARI BİLDİRGESİ

Çocukların özel ihtiyaçlarının karşılanması amacı ile yapılan çalışmalar sonuç vermiş ve **20 Kasım 1959** tarihinde 79 ülkenin katılımı ile Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda Çocuk Hakları Bildirgesi oy birliği ile kabul edilmiştir.

Bu bildirme ile çocukların

eğitim, **sağlık** **korunma**

gibi haklarına yer verilmiştir.

Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi

- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde benimsenen sözleşme 2 Eylül 1990 tarihinde de yürürlüğe girmiştir.
- Türkiye de dâhil olmak üzere yaklaşık 143 ülke sözleşmeyi imzalamış ya da onay ve katılma yoluyla taraf devlet durumuna gelmiştir.
- Türkiye, Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni 2 Ekim 1995'te uygulamaya başlamıştır.

Sözleşmeyle çocuk haklarının korunması amaçlanmış ve taraf devletlerin sözleşme maddelerine kesinlikle uymaları gerektiği hükme bağlanmıştır.

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİNDEN BAZI ÖNEMLİ MADDELER;

18 YAŞINA KADAR HER
İNSAN ÇOCUK SAYILIR.

ÇOCUK SAĞLIĞI
EĞİTİMİ VE
GELİŞMESİ
AÇISINDAN TEHLİKE
TEŞKİL EDEN İŞLERE
KARŞI KORUNMA
HAKKINA SAHİPTİR.

ÇOCUKLARIN KENDİ
HAKLARINI ÖĞRENME
HAKLARI VARDIR.

ÇOCUK DÜŞÜNCESİNİ ÖZGÜRCE
İFADE ETME HAKKINA
SAHİPTİR.

ÇOCUKLARI
İLGİLENDİREN BÜTÜN
KONULARDA ÇOCUĞUN
YÜKSEK YARARI TEMEL
DÜŞÜNCE DİR.

HER ÇOCUK TEMEL
YAŞAMA HAKKINA
SAHİPTİR.

HER ÇOCUK ANA-BABASINI
BİLME VE ONLAR
TARAFINDAN BAKILMA
HAKKINA SAHİPTİR.

ÇOCUĞUN HER TÜRLÜ CİNSEL
SÖMÜRÜYE VE CİNSEL
SUİSTİMALA KARŞI KORUNMA
HAKKI VARDIR.

20 KASIM DÜNYA ÇOCUK HAKLARI GÜNÜ

Tüm dünyada ve ülkemizde 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü olarak kutlanmaktadır.

<https://www.youtube.com/watch?v=ElkMqcJt8Fw>
<https://www.youtube.com/watch?v=LSQ27dz-5v0>

Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesinin 4 Temel İlkesi

- 1) Ayrım gözetmemek
- 2) Çocuğun yüksek yararı
- 3) Yaşama ve gelişme hakkı
- 4) Katılım hakkı

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİNİN 4 TEMEL İLKESİ

1. AYRIM GÖZETME Herkes farklı herkes eşit!

Hepimiz fiziksel ya da kültürel özelliklerimiz nedeniyle birbirimizden farklıyız.
Farklılıklarımız nedeniyle ayrımcılığa uğramamalıyız.
Tüm çocuklar eşittir.

2. KATILIM Söz küçüğün! Görüşlerim Değerli!

Beni ilgilendiren tüm konularda fikrimi söylemeye hakkım var.
Benim görüşlerim de büyüklerin ki kadar değerlidir.

3. YAŞAMA - GELİŞME Sağlıklı bir yaşama ihtiyacım var!

Her çocuğun yaşamaya hakkı vardır.
Devletler ve kişiler biz çocukların sağlıklı gelişebilmesi için çaba göstermelidir.

4. ÇOCUĞUN ÖNCELİKLİ YARARLARI Her zaman, her koşulda önce çocuklar!

Bir çocuk olarak benimle ilgili her konuda önce benim yararım gözetilmelidir.
Beni ilgilendiren bir konuda yetişkinler kendi çıkarları doğrultusunda karar almamalıdır.

MADDE 1

Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, **18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır.**

MADDE 2

- 1.Taraf Devletler, bu Sözleşme’de yazılı olan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, ana–babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt ederler.
- 2.Taraf Devletler, çocuğun ana–babasının, yasal vasilerinin veya ailesinin öteki üyelerinin durumları, faaliyetleri, açıklanan düşünceleri veya inançları nedeniyle her türlü ayırma veya cezaya tâbi tutulmasına karşı etkili biçimde korunması için gerekli tüm uygun önlemi alırlar.

**SİZLER ÇOCUKSUNUZ, ARANIZDA
HERHANGİ BİR AYRIM YAPILAMAZ!**

MADDE 3

- 1.Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir.
- 2.Taraf Devletler, çocuğun ana–babasının, vasilerinin ya da kendisinden hukuken sorumlu olan diğer kişilerin hak ve ödevlerini de göz önünde tutarak, esenliği için gerekli bakım ve korumayı sağlamayı üstlenirler ve bu amaçla tüm uygun yasal ve idari önlemleri alırlar.
- 3.Taraf Devletler, çocukların bakımı veya korunmasından sorumlu kurumların, hizmet ve faaliyetlerin özellikle güvenlik, sağlık, personel sayısı ve uygunluğu ve yönetimin yeterliliği açısından, yetkili makamlarca konulan ölçülere uymalarını taahhüt ederler.

**ÇOCUKLARA İLİŞKİN HER İŞ VE İŞLEM
ÇOCUKLARIN YARARINA UYGUN OLARAK
DÜZENLENMELİDİR.**

MADDE 4

Taraf Devletler, bu Sözleşme’de tanınan hakların uygulanması amacıyla gereken her türlü yasal, idari ve diğer önlemleri alırlar. Ekonomik, sosyal ve kültürel haklara ilişkin olarak, Taraf Devletler eldeki kaynaklarını olabildiğince geniş tutarak, gerekirse uluslararası işbirliği çerçevesinde bu tür önlemler alırlar.

ÇOCUK HAKLARI SADECE BİR
ÜLKENİN DEĞİL TÜM
İNSANLIĞIN ORTAK
SORUMLULUĞUNDADIR

MADDE 5

Taraf Devletler, bu Sözleşme'nin çocuğa tanıdığı haklar doğrultusunda çocuğun yeteneklerinin geliştirilmesi ile uyumlu olarak, çocuğa yol gösterme ve onu yönlendirme konusunda ana–babanın, yerel gelenekler öngörüyorsa uzak aile veya topluluk üyelerinin, yasal vasilerinin veya çocuktan hukuken sorumlu öteki kişilerin sorumluluklarına, haklarına ve ödevlerine saygı gösterirler.

HER DEVLET ÇOCUKLARIN
YETENEKLERİNİ GELİŞTİRMEKLE
YÜKÜMLÜDÜR.

MADDE 6

Taraf Devletler, her çocuğun temel yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ederler.

Taraf Devletler, çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için mümkün olan azami çabayı gösterirler.

**HER ÇOCUĞUN
YAŞAM HAKKI
VARDIR**

MADDE 7

- 1.Çocuk doğumdan hemen sonra derhal nüfus kütüğüne kaydedilecek ve doğumdan itibaren bir isim hakkına, bir vatandaşlık kazanma hakkına ve mümkün olduğu ölçüde ana–babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahip olacaktır.
- 2.Taraf Devletler, özellikle çocuğun tabiiyetsiz kalması sözkonusu olduğunda kendi ulusal hukuklarına ve ilgili uluslararası belgeler çerçevesinde üstlendikleri yükümlülüklerine uygun olarak bu hakların işlerlik kazanmasını taahhüt ederler.

MADDE 8

1. Taraf Devletler, yasanın tanıdığı şekliyle çocuğun kimliğini; tabiiyeti, ismi ve aile bağları dahil, koruma hakkına saygı göstermeyi ve bu konuda yasa dışı müdahalelerde bulunmamayı taahhüt ederler.
2. Çocuğun kimliğinin unsurlarının bazılarında veya tümünden yasaya aykırı olarak yoksun bırakılması halinde, Taraf Devletler çocuğun kimliğine süratle yeniden kavuşturulması amacıyla gerekli yardım ve korumada bulunurlar.

MADDE 9

- 1.Yetkili makamlar uygulanabilir yasa ve usullere göre ve temyiz yolu açık olarak, ayrılığın çocuğun yüksek yararına olduğu yolunda karar vermedikçe, Taraf Devletler, çocuğun; ana–babasından, onların rızası dışında ayrılmamasını güvence altına alırlar. Ancak, ana–babası tarafından çocuğun kötü muameleye maruz bırakılması ya da ihmâl edilmesi durumlarında ya da ana–babanın birbirinden ayrı yaşaması nedeniyle çocuğun ikametgâhının belirlenmesi amacıyla karara varılması gerektiğinde, bu tür bir ayrılık kararı verilebilir.
- 2.Bu maddenin birinci fıkrası uyarınca girilen her işlemde, ilgili bütün taraflara işleme katılma ve görüşlerini bildirme olanağı tanınır.
- 3.Taraf Devletler, ana–babasından veya bunlardan birinden ayrılmasına karar verilen çocuğun, kendi yüksek yararına aykırı olmadıkça, anne babanın ikisiyle de düzenli bir biçimde kişisel ilişki kurma ve doğrudan görüşme hakkına saygı gösterirler.
- 4.Böyle bir ayrılık, bir Taraf Devlet tarafından girilen ve çocuğun kendisinin ana veya babasının veya her ikisinin birden tutuklanmasını, hapsini, sürgün, sınır dışı edilmesini veya ölümünü (ki buna devletin gözetimi altında iken nedeni ne olursa olsun meydana gelen ölüm dahildir) tevlit eden herhangi benzer bir işlem sonucu olmuşsa, bu Taraf Devlet, istek üzerine ve çocuğun esenliğine zarar vermemek koşulu ile; ana–babaya, çocuğa veya uygun olursa, ailenin bir başka üyesine, sözkonusu aile bireyinin ya da bireylerinin bulunduğu yer hakkında gereken bilgiyi verecektir. Taraf Devletler, böyle bir istemin başlı başına sunulmasının ilgili kişi veya kişiler bakımından aleyhe hiç bir sonuç yaratmamasını ayrıca taahhüt ederler.

**HER ÇOCUĞUN ANNE BABASI İLE
BİRLİKTE YAŞAMA HAKKI VARDIR!**

MADDE 10

- 9'uncu Maddenin 1'inci fıkrası uyarınca Taraf Devletlere düşen sorumluluğa uygun olarak, çocuk veya ana-babası tarafından, ailenin birleşmesi amaçlarıyla yapılan bir Taraf Devlet ülkesine girme ya da onu terketme konusundaki her başvuru, Taraf Devletlerce olumlu, insani ve ivedi bir tutumla ele alınacaktır. Taraf Devletler, bu tür bir başvuru yapılmasının başvuru sahipleri veya aile üyeleri aleyhine sonuçlar yaratmamasını taahhüt ederler.
- Ana-babası, ayrı devletlerde oturan bir çocuk olağanüstü durumlar hariç, hem ana hem de babası ile düzenli biçimde kişisel ilişkiler kurma ve doğrudan görüşme hakkına sahiptir. Bu nedenle ve 9 uncu maddenin 1 inci fıkrasına göre Taraf Devletlere düşen sorumluluğa uygun olarak, Taraf Devletler çocuğun ve ana-babasının Taraf Devletlerin ülkeleri dahil herhangi bir ülkeyi terk etmeye ve kendi ülkelerine dönme hakkına saygı gösterirler. Herhangi bir ülkeyi terk etme hakkı, yalnızca yasada öngörüldüğü gibi ve ulusal güvenliği, kamu düzenini, kamu sağlığı ve ahlak veya başkalarının hak ve özgürlüklerini korumak amacı ile ve işbu Sözleşme ile tanınan öteki haklarla bağdaştığı ölçüde kısıtlamalara konu olabilir

ÖNCE ÇOCUKLAR

MADDE 11

- 1.Taraf Devletler, çocukların yasadışı yollarla ülke dışına çıkarılıp geri döndürülmemesi halleriyle mücadele için önlemler alırlar.
- 2.Bu amaçla Taraf Devletler iki ya da çok taraflı anlaşmalar yapılmasını ya da mevcut anlaşmalara katılmayı teşvik ederler.

ÇOCUK KAÇIRMAK AĞIR BİR SUÇTUR

Taraf Devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, gereken özen gösterilmek suretiyle tanırlar.

Bu amaçla, çocuğu etkileyen herhangi bir adli veya idari kovuşturmada çocuğun ya doğrudan doğruya veya bir temsilci ya da uygun bir makam yoluyla dinlenilmesi fırsatı, ulusal yasanın usule ilişkin kurallarına uygun olarak çocuğa, özellikle sağlanacaktır.

MADDE 12

Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir; bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir.

Bu hakkın kullanılması yalnızca:

Başkasının haklarına ve itibarına saygı;

Milli güvenliğin, kamu düzeninin, kamu sağlığı ve ahlakın korunması nedenleriyle ve kanun tarafından öngörülme ve gerekli olmak kaydıyla yapılan sınırlamalara konu olabilir.

MADDE 13

ÇOCUK, DÜŞÜNCESİNİ ÖZGÜRCE AÇIKLAMA HAKKIMA SAHIPTIR.

1. Taraf Devletler, çocuğun düşünce, vicdan ve din özgürlükleri hakkına saygı gösterirler.
2. Taraf Devletler, ana-babanın ve gerekiyorsa yasal vasilerin; çocuğun yeteneklerinin gelişmesiyle bağdaşır biçimde haklarının kullanılmasında çocuğa yol gösterme konusundaki hak ve ödevlerine, saygı gösterirler.
3. Bir kimsenin dinini ve inançlarını açıklama özgürlüğü kanunla öngörülme ve gerekli olmak kaydıyla yalnızca kamu güvenliği, düzeni, sağlık ya da ahlâki ya da başkalarının temel hakları ve özgürlüklerini korumak gibi amaçlarla sınırlandırılabilir.

MADDE 14

1. Taraf Devletler, çocuğun dernek kurma ve barış içinde toplanma özgürlüklerine ilişkin haklarını kabul ederler.
2. Bu hakların kullanılması, ancak yasayla zorunlu kılınan ve demokratik bir toplumda gerekli olan ulusal güvenlik, kamu güvenliği, kamu düzeni yararına olarak ya da kamu sağlığı ve ahlâkın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amaçlarıyla yapılan sınırlamalardan başkalarıyla kısıtlanamaz.

MADDE 15

DERNEK
KURMA
HAKKI

MADDE 16

1. Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişimime keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz.
2. Çocuğun bu tür müdahale ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır.

MADDE 17

Taraf Devletler, kitle iletişim araçlarının önemini kabul ederek çocuğun; özellikle toplumsal, ruhsal ve ahlâki esenliği ile bedensel ve zihinsel sağlığını geliştirmeye yönelik çeşitli ulusal ve uluslararası kaynaklardan bilgi ve belge edinmesini sağlarlar. Bu amaçla Taraf Devletler:

1. Kitle iletişim araçlarını çocuk bakımından toplumsal ve kültürel yararı olan ve 29 uncu maddenin ruhuna uygun bilgi ve belgeyi yaymak için teşvik ederler;
2. Çeşitli kültürel, ulusal ve uluslararası kaynaklardan gelen bu türde bilgi ve belgelerin üretimi, değişimi ve yayımı amacıyla uluslararası işbirliğini teşvik ederler;
3. Çocuk kitaplarının üretimini ve yayılmasını teşvik ederler;
4. Kitle iletişim araçlarını azınlık grubu veya bir yerli ahaliye mensup çocukların dil gereksinimlerine özel önem göstermeleri konusunda teşvik ederler;
5. 13 ve 18'inci maddelerde yeralan kurallar gözönünde tutularak çocuğun esenliğine zarar verebilecek bilgi ve belgelere karşı korunması için uygun yönlendirici ilkeler geliştirilmesini teşvik ederler.

ÖZEL HAYATIMA
SAYGI
GÖSTERİNİZ!

BİLGİ EDİNMEK
BENİMDE
HAKKIM!

MADDE 18

- 1.Taraf Devletler, çocuğun yetiştirilmesinde ve gelişmesinin sağlanmasında ana–babanın birlikte sorumluluk taşıdıkları ilkesinin tanınması için her türlü çabayı gösterirler. Çocuğun yetiştirilmesi ve geliştirilmesi sorumluluğu ilk önce ana–babaya ya da durum gerektiriyorsa yasal vasilere düşer. Bu kişiler herşeyden önce çocuğun yüksek yararını gözönünde tutarak hareket ederler.
- 2.Bu Sözleşme’de belirtilen hakların güvence altına alınması ve geliştirilmesi için Taraf Devletler, çocuğun yetiştirilmesi konusundaki sorumluluklarını kullanmada ana–baba ve yasal vasilerin durumlarına uygun yardım yapar ve çocukların bakımı ile görevli kuruluşların, faaliyetlerin ve hizmetlerin gelişmesini sağlarlar.
- 3.Taraf Devletler, çalışan ana–babanın, çocuk bakım hizmet ve tesislerinden, çocuklarının da bu hizmet ve tesislerden yararlanma hakkını sağlamak için uygun olan her türlü önlemi alırlar.

MADDE 19

- 1.Bu Sözleşme’ye Taraf Devletler, çocuğun ana–babasının ya da onlardan yalnızca birinin, yasal vasi veya vasilerinin ya da bakımını üstlenen herhangi bir kişinin yanında iken bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet veya suistimale, ihmâl ya da ihmalkâr muameleye, ırza geçme dahil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı korunması için; yasal, idari, toplumsal, eğitsel bütün önlemleri alırlar.
- 2.Bu tür koruyucu önlemler; burada tanımlanmış olan çocuklara kötü muamele olaylarının önlenmesi, belirlenmesi, bildirilmesi, yetkili makama havale edilmesi, soruşturulması, tedavisi ve izlenmesi için gerekli başkaca yöntemleri ve uygun olduğu takdirde adliyenin işe el koyması olduğu kadar durumun gereklerine göre çocuğa ve onun bakımını üstlenen kişilere, gereken desteği sağlamak amacı ile sosyal programların düzenlenmesi için etkin usulleri de içermelidir.

MADDE 20

- 1.Geçici ve sürekli olarak aile çevresinden yoksun kalan veya kendi yararına olarak bu ortamda bırakılması kabul edilmeyen her çocuk, Devletten özel koruma ve yardım görme hakkına sahip olacaktır.
- 2.Taraf Devletler bu durumdaki bir çocuk için kendi ulusal yasalarına göre, uygun olan bakımı sağlayacaklardır.
- 3.Bu tür bakım, başkaca benzerleri yanında. bakıcı aile yanına verme, İslâm Hukukunda kefalet (kafalah), evlât edinme ya da gerekiyorsa çocuk bakımı amacı güden uygun kuruluşlara yerleştirmeyi de içerir. Çözümler düşünülürken, çocuğun yetiştirilmesinde sürekliliğin korunmasına ve çocuğun etnik, dinsel, kültürel ve dil kimliğine gereken saygı gösterilecektir.

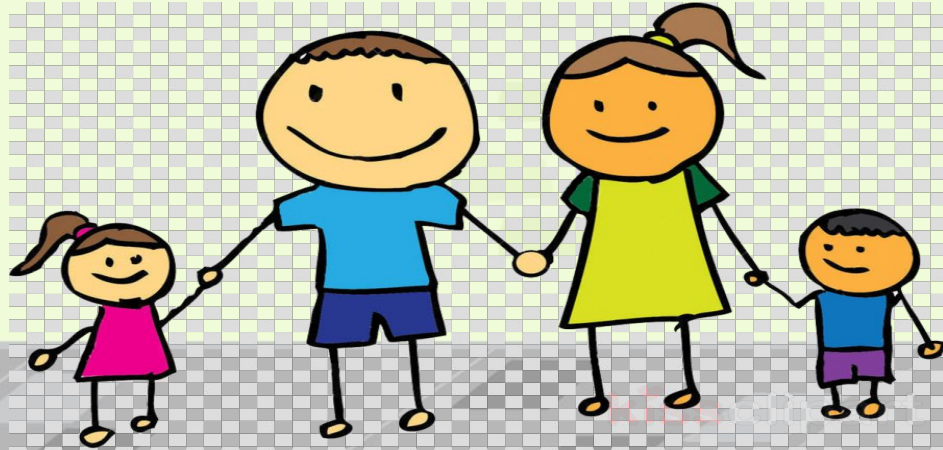
ALO 183
SOSYAL
DESTEK
HATTI

MADDE 21

Evlât edinme sistemini kabul eden ve/veya buna izin veren Taraf Devletler, çocuğun en yüksek yararlarının temel düşünce olduğunu kabul edecek ve aşağıdaki ilkeleri gerçekleştireceklerdir:

1. Bir çocuğun evlât edinilmesine ancak yetkili makam karar verir. Bu makam uygulanabilir yasa ve usullere göre ve güvenilir tüm bilgilerin ışığında; çocuğun, ana–babası, yakınları ve yasal vasisine göre durumunu gözönüne alarak ve gereken durumlarda tüm ilgililerle yapılacak görüşme sonucu onların da evlât edinme konusundaki onaylarını alma zorunluluğuna uyararak, kararını verir;
2. Çocuğun kendi ülkesinde elverişli biçimde bakılması mümkün olmadığı veya evlât edinecek veya yanına yerleştirilecek aile bulunmadığı takdirde, ülkelerarası evlât edinmenin çocuk bakımından uygun bir çözüm olduğunu kabul ederler;
3. Başka bir ülkede evlât edinilmesi düşünülen çocuğun, kendi ülkesinde mevcut evlât edinme durumuyla eşdeğer olan güvence ve ölçülerden yararlanmasını sağlarlar;
4. Ülkelerarası evlât edinmede, yerleştirmenin ilgililer bakımından yasadışı para kazanma konusu olmaması için gereken bütün önlemleri alırlar;
5. Bu maddedeki amaçları, uygun olduğu ölçüde, ikili ya da çok taraflı düzenleme veya anlaşmalarla teşvik ederler ve bu çerçevede, çocuğun başka bir ülkede yerleştirilmesinin yetkili makam veya organlar tarafından yürütülmesini güvenceye almak için çaba gösterirler.

MADDE 22

1. Taraf Devletler, ister tek başına olsun isterse ana–babası veya herhangi bir başka kimse ile birlikte bulunsun, mülteci statüsü kazanmaya çalışan ya da uluslararası veya iç hukuk kural ve usulleri uyarınca mülteci sayılan bir çocuğun, bu Sözleşmede ve insan haklarına veya insani konulara ilişkin ve söz konusu Devletlerin taraf oldukları diğer Uluslararası Sözleşmelerde tanınan ve bu duruma uygulanabilir nitelikte bulunan hakları kullanması amacıyla koruma ve insani yardımdan yararlanması için gerekli bütün önlemleri alırlar.

2. Bu nedenle, Taraf Devletler, uygun gördükleri ölçüde, Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve onunla işbirliği yapan hükümetler arası ve hükümet dışı yetkili başka kuruluşlarla bu durumda olan bir çocuğu korumak, ona yardım etmek, herhangi bir mülteci çocuğun ailesi ile yeniden biraraya gelebilmesi için ana–babası veya ailesinin başka üyeleri hakkında bilgi toplamak amacıyla işbirliğinde bulunurlar. Herhangi bir nedenle kendi aile çevresinden sürekli ya da geçici olarak ayrı düşmüş bir çocuğa bu Sözleşmeye göre tanınan koruma, aynı esaslar içinde, ana–babası ya da ailesinin başkaca üyelerinden hiçbirisi bulunmayan çocuğa da tanınacaktır.

MADDE 23

Taraf Devletler zihinsel ya da bedensel özürlü çocukların saygınlıklarını güvence altına alan, özgüvenlerini geliştiren ve toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarını kolaylaştıran şartlar altında eksiksiz bir yaşama sahip olmalarını kabul ederler.

Taraf Devletler, özürlü çocukların özel bakımdan yararlanma hakkını tanırlar ve eldeki kaynakların yeterliliği ölçüsünde ve yapılan başvuru üzerine, yardımdan yararlanabilecek durumda olan çocuğa ve onun bakımından sorumlu olanlara, çocuğun durumu ve ana–babanın veya çocuğa bakanların içinde buldukları koşullara uygun düşecek yardımın yapılmasını teşvik ve taahhüt ederler.

Özürlü çocuğun, özel bakıma gereksinimi olduğu bilincinden hareketle bu maddenin 2'nci fıkrası uyarınca yapılması öngörülen yardım, çocuğun ana–babasının ya da çocuğa bakanların parasal (mali) durumları göz önüne alınarak, olanaklar ölçüsünde ücretsiz sağlanır. Bu yardım; özürlü çocuğun eğitimi, meslek eğitimi, tıbbi bakım hizmetleri, rehabilitasyon hizmetleri, bir işte çalışabilecek duruma getirme hazırlık programları ve dinlenme/eğlenme olanaklarından etkin olarak yararlanmasını sağlamak üzere düzenlenir ve çocuğun en eksiksiz biçimde toplumla bütünleşmesi yanında, kültürel ve ruhsal yönü dahil bireysel gelişmesini gerçekleştirme amacını güder. Taraf Devletler, uluslararası işbirliği ruhu içinde, özürlü çocukların koruyucu sıhhi bakımı, tıbbi, psikolojik ve işlevsel tedavileri alanlarına ilişkin gerekli bilgilerin alışverişi yanında, rehabilitasyon, eğitim ve mesleki eğitim hizmetlerine ilişkin yöntemlerin bilgilerini de içerecek şekilde ve Taraf Devletlerin bu alanlardaki güçlerini, anlayışlarını geliştirmek ve deneyimlerini zenginleştirmek amacıyla bilgi dağıtımını ve bu bilgiden yararlanmayı teşvik ederler. Bu bakımdan, gelişmekte olan ülkelerin gereksinimleri, özellikle göz önüne alınır.

ENGELLERİMİ
AŞMAK DEVLETİN
GÖREVIDİR!

MADDE 24

Taraf Devletler, çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar. Taraf Devletler, hiçbir çocuğun bu tür tıbbi bakım hizmetlerinden yararlanma hakkından yoksun bırakılmamasını güvence altına almak için çaba gösterirler.

Taraf Devletler, bu hakkın tam olarak uygulanmasını takip ederler ve özellikle:

Bebek ve çocuk ölüm oranlarının düşürülmesi;

Bütün çocuklara gerekli tıbbi yardımın ve tıbbi bakımın; temel sağlık hizmetlerinin geliştirilmesine önem verilerek sağlanması;

Temel sağlık hizmetleri çerçevesinde ve başka olanakların yanı sıra, kolayca bulunabilen tekniklerin kullanılması ve besleyici yiyecekler ve temiz içme suyu sağlanması yoluyla ve çevre kirlenmesinin tehlike ve zararlarını göz önüne alarak, hastalık ve yetersiz beslenmeye karşı mücadele edilmesi;

Anneye doğum öncesi ve sonrası uygun bakımın sağlanması;

Bütün toplum kesimlerinin özellikle ana–babalar ve çocukların, çocuk sağlığı ve beslenmesi, anne sütü ile beslenmenin yararları, toplum ve çevre sağlığı ve kazaların önlenmesi konusunda temel bilgileri elde etmeleri ve bu bilgileri kullanmalarına yardımcı olunması;

Koruyucu sağlık bakımlarının, ana–babaya rehberliğini, aile planlanması eğitimi ve hizmetlerinin geliştirilmesi; amaçlarıyla uygun önlemleri alırlar.

Taraf Devletler, çocukların sağlığı için zararlı geleneksel uygulamaların kaldırılması amacıyla uygun ve etkili her türlü önlemi alırlar.

Taraf Devletler, bu maddede tanınan hakkın tam olarak gerçekleştirilmesini tedricen sağlamak amacıyla uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi ve teşviki konusunda karşılıklı olarak söz verirler. Bu konuda gelişmekte olan ülkelerin gereksinimleri özellikle göz önünde tutulur.

MADDE 25

Taraf Devletler, yetkili makamlarca korunma ve bakım altına alma, bedensel ya da ruhsal tedavi amaçlarıyla hakkında bir yerleştirme tedbiri uygulanan çocuğun, gördüğü tedaviyi ve yerleştirilmesine bağlı diğer tüm şartları belli aralıklarla gözden geçirme hakkına sahip olduğunu kabul ederler.

MADDE 26

Taraf Devletler, her çocuğun, sosyal sigorta dahil, sosyal güvenlikten yararlanma hakkını tanırlar ve bu hakkın tam olarak gerçekleşmesini sağlamak için ulusal hukuklarına uygun, gerekli önlemleri alırlar.

Sosyal Güvenlik, çocuğun ve çocuğun bakımından sorumlu olanların kaynakları ve koşulları gözönüne alınarak ve çocuk tarafından ya da onun adına yapılan sosyal güvenlikten yararlanma başvurusuna ilişkin başkaca durumlar da gözönünde tutularak sağlanır.

SAĞLIK
TIBBİ BAKIM
REHABİLİTASYON
HAKKI

KORUMA
ALTINDAKİ
ÇOCUKLARIN
SAĞLIK HAKLARI

HER ÇOCUK
SOSYAL
GÜVENLİK
HAKLARINA
SAHİPTİR

MADDE 27

1. Taraf Devletler, her çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ve toplumsal gelişmesini sağlayacak yeterli bir hayat seviyesine hakkı olduğunu kabul ederler.
2. Çocuğun gelişmesi için gerekli hayat şartlarının sağlanması sorumluluğu; sahip oldukları imkânlar ve mali güçleri çerçevesinde öncelikle çocuğun ana-babasına veya çocuğun bakımını üstlenen diğer kişilere düşer.
3. Taraf Devletler, ulusal durumlarına göre ve olanakları ölçüsünde, ana babaya ve çocuğun bakımını üstlenen diğer kişilere, çocuğun bu hakkının uygulanmasında yardımcı olmak amacıyla gerekli önlemleri alır ve gereksinim olduğu takdirde özellikle beslenme, giyim ve barınma konularında maddi yardım ve destek programları uygularlar.
4. Taraf Devletler, Taraf Devlet ülkesinde veya başka ülkede bulunsun; ana-babası veya çocuğa karşı mali sorumluluğu bulunan diğer kişiler tarafından, çocuğun bakım giderlerinin karşılanmasını sağlamak amacıyla her türlü uygun önlemi alırlar. Özellikle çocuğa karşı mali sorumluluğu olan kişinin, çocuğun ülkesinden başka bir ülkede yaşaması halinde, Taraf Devletler bu konuya ilişkin uluslararası anlaşmalara katılmayı veya bu tür anlaşmalar akdinin yanı sıra başkaca uygun düzenlemelerin yapılmasını teşvik ederler.

MADDE 28

Taraf Devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın fırsat eşitliği temeli üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi görüşüyle özellikle:

İlköğretimi herkes için zorunlu ve parasız hale getirirler;

Ortaöğretim sistemlerinin genel olduğu kadar mesleki nitelikte de olmak üzere çeşitli biçimlerde örgütlenmesini teşvik ederler ve bunların tüm çocuklara açık olmasını sağlarlar ve gerekli durumlarda mali yardım yapılması ve öğretimi parasız kılmak gibi uygun önlemleri alırlar;

Uygun bütün araçları kullanarak, yüksek öğretimi yetenekleri doğrultusunda herkese açık hale getirirler;

Eğitim ve meslek seçimine ilişkin bilgi ve rehberliği bütün çocuklar için elde edilir hale getirirler;

Okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terk etme oranlarının düşürülmesi için önlem alırlar.

Taraf Devletler, okul disiplininin çocuğun insan olarak taşıdığı saygınlıkla bağdaşır biçimde ve bu Sözleşme'ye uygun olarak yürütülmesinin sağlanması amacıyla gerekli olan tüm önlemleri alırlar.

Taraf Devletler eğitim alanında, özellikle cehaletin ve okuma yazma bilmemenin dünyadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve çağdaş eğitim yöntemlerine ve bilimsel ve teknik bilgilere sahip olunmasını kolaylaştırmak amacıyla uluslararası işbirliğini güçlendirir ve teşvik ederler. Bu konuda, gelişmekte olan ülkelerin gereksinimleri özellikle göz önünde tutulur.

HER ÇOCUĞUN
BEDENSEL, ZİHİNSEL,
RUHSAL, AHLAKSAL VE
TOPLUMSAL GELİŞİM
HAKKI VARDIR

EĞİTİM ÇOCUĞUN
TEMEL HAKKIDIR!
HIÇ BİR ÇOCUK EĞİTİM
HAKKINDAN YOKSUN
BIRAKILAMAZ!

MADDE 29

1. Taraf Devletler çocuk eğitiminin aşağıdaki amaçlara yönelik olmasını kabul ederler:

- Çocuğun kişiliğinin, yeteneklerinin, zihinsel ve bedensel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi;
- İnsan haklarına ve temel özgürlüklere, Birleşmiş Milletler Andlaşmasında benimsenen ilkelere saygısının geliştirilmesi;
- Çocuğun ana-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, çocuğun yaşadığı veya geldiği menşe ülkenin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygısının geliştirilmesi;
- Çocuğun, anlayışı, barış, hoşgörü, cinsler arası eşitlik ve ister etnik, ister ulusal, ister dini gruplardan, isterse yerli halktan olsun, tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda, yaşantıyı, sorumlulukla üstlenecek şekilde hazırlanması;
- Doğal çevreye saygısının geliştirilmesi.

2. Bu maddenin veya 28'inci maddenin hiçbir hükmü gerçek ve tüzel kişilerin öğretim kurumları kurmak ve yönetmek özgürlüğüne, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ilkelere saygı gösterilmesi ve bu kurumlarda yapılan eğitimin Devlet tarafından konulmuş olan asgari kurallara uygun olması koşuluyla, aykırı sayılacak biçimde yorumlanmayacaktır.

MADDE 30

Soya, dine ya da dile dayalı azınlıkların ya da yerli halkların var olduğu devletlerde, böyle bir azınlığa mensup olan ya da yerli halktan olan çocuk, ait olduğu azınlık topluluğunun diğer üyeleri ile birlikte kendi kültüründen yararlanma, kendi dinine inanma ve uygulama ve kendi dilini kullanma hakkından yoksun bırakılamaz.

DEVLET HER ÇOCUĞUN
BEDENSEL VE ZİHİNSEL
YETENEKLERİNİN
GELİŞTİRİLMESİNE
KATKI SAĞLAR

DEVLET HER ÇOCUĞUN
KÜLTÜRÜNE, DİNİNE VE
DİLİNE SAYGI DUYAR

MADDE 31

1. Taraf Devletler çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence (etkinliklerinde) bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar.

2. Taraf Devletler, çocuğun kültürel ve sanatsal yaşama tam olarak katılma hakkını saygı duyarak tanırlar ve özendirirler ve çocuklar için, boş zamanı değerlendirmeye, dinlenmeye, sanata ve kültüre ilişkin (etkinlikler) konusunda uygun ve eşit fırsatların sağlanmasını teşvik ederler.

MADDE 32

Taraf Devletler, çocuğun, ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitimine zarar verecek ya da sağlığı veya bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunma hakkını kabul ederler.

Taraf Devletler, bu maddenin uygulamaya konulmasını sağlamak için yasal, idari, toplumsal ve eğitsel her önlemi alırlar. Bu amaçlar ve öteki uluslararası belgelerin ilgili hükümleri göz önünde tutularak, Taraf Devletler özellikle şu önlemleri alırlar:

İşe kabul için bir ya da birden çok asgari yaş sınırı tesbit ederler;

Çalışmanın saat olarak süresi ve koşullarına ilişkin uygun düzenlemeleri yaparlar.

Bu maddenin etkili biçimde uygulanmasını sağlamak için ceza veya başka uygun yaptırımlar öngörürler.

MADDE 33

Taraf Devletler, çocukların uluslararası anlaşmalarda tanımladığı biçimde uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasadışı kullanımına karşı korunması ve çocukların bu tür maddelerin yasadışı üretimi ve kaçakçılığı alanında kullanılmasını önlemek amacıyla, yasal, sosyal ve eğitsel niteliktekiler de dahil olmak üzere, her türlü uygun önlemleri alırlar.

OYUN
OYNAMA
HAKKI

ÇALIŞMAMA
HAKKI

BAĞIMLILIK
YAPAN
MADDELERDEN
KORUNMA HAKKI

MADDE 34

Taraf Devletler, çocuğu, her türlü cinsel sömürüye ve cinsel suistimale karşı koruma güvencesi verirler. Bu amaçla Taraf Devletler özellikle:

Çocuğun yasadışı bir cinsel faaliyete girişmek üzere kandırılması veya zorlanmasını;
Çocukların, fuhuş, ya da diğer yasadışı cinsel faaliyette bulundurulmasıyla sömürülmesini;
Çocukların pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemede kullanılarak sömürülmesini,
önlemek amacıyla ulusal düzeyde ve ikili ile çok taraflı ilişkilerde gerekli her türlü önlemi alırlar.

MADDE 35

Taraf Devletler, her ne nedenle ve hangi biçimde olursa olsun, çocukların kaçıırılmaları, satılmaları veya fuhuşa konu olmalarını önlemek için ulusal düzeyde ve ikili ve çok yanlı ilişkilerde gereken her türlü önlemleri alırlar.

MADDE 36

Taraf Devletler, esenliğine herhangi bir biçimde zarar verebilecek başka her türlü sömürüye karşı çocuğu korurlar.

ÇOCUKLARIN HER
TÜRLÜ CİNSEL
SUİSTİMLERE
KARŞI
KORUNMASI
ZORUNLUDUR

ÇOCUĞUN
KAÇIRILMASI
VE SATILMASI
SUÇTUR

ÇOCUĞUN
SAĞLIK VE
MUTLULUĞU
ÖNCELİKLİDİR

MADDE 37

Taraf Devletler aşağıdaki hususları sağlarlar:

Hiçbir çocuk, işkence veya diğer zalimce, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ve cezaya tâbi tutulmayacaktır. 18 yaşından küçük olanlara, işledikleri suçlar nedeniyle idam cezası verilemeyeceği gibi salıverilme koşulu bulunmayan ömür boyu hapis cezası da verilmeyecektir.

Hiçbir çocuk yasadışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır.

Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri göz önünde tutularak davranılacaktır. Özgürlüğünden yoksun olan her çocuk, kendi yüksek yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulacak ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olacaktır.

Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuk, kısa zamanda yasal ve uygun olan diğer yardımlardan yararlanma hakkına sahip olacağı gibi özgürlüğünden yoksun bırakılmasının yasaya aykırılığını bir mahkeme veya diğer yetkili, bağımsız ve tarafsız makam önünde iddia etme ve böylesi bir işlemle ilgili olarak ivedi karar verilmesini isteme hakkına da sahip olacaktır.

MADDE 38

Taraf Devletler, silahlı çatışma halinde kendilerine uygulanabilir olan uluslararası hukukun, çocukları da kapsayan insani kurallarına uymak ve uyulmasını sağlamak yükümlülüğünü üstlenirler.

Taraf Devletler, 15 yaşından küçüklerin çatışmalara doğrudan katılmaması için uygun olan bütün önlemleri alırlar.

Taraf Devletler, özellikle 15 yaşına gelmemiş çocukları askere almaktan kaçınırlar. Taraf Devletler, onbeş ile onsekiz yaş arasındaki çocukların silah altına alınmaları gereken durumlarda, önceliği yaşça büyük olanlara vermek için çaba gösterirler.

Silahlı çatışmalarda sivil halkın korunmasına ilişkin uluslararası insani hukuk kuralları tarafından öngörülen yükümlülüklerine uygun olarak, Taraf Devletler, silahlı çatışmadan etkilenen çocuklara koruma ve bakım sağlamak amacıyla mümkün olan her türlü önlemi alırlar.

MADDE 39

Taraf Devletler, her türlü ihmal, sömürü ya da suistimal, işkence ya da her türlü zalimce, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ya da ceza uygulaması ya da silahlı çatışma mağduru olan bir çocuğun, bedensel ve ruhsal bakımdan sağlığına yeniden kavuşması ve yeniden toplumla bütünleşebilmesini temin için uygun olan tüm önlemleri alırlar. Bu tür sağlığa kavuşturma ve toplumla bütünleştirme, çocuğun sağlığını, özgüvenini ve saygınlığını geliştirici bir ortamda gerçekleştirilir.

ÇOCUKLAR İÇİN
HAPİS CEZASI EN
SON
BAŞVURULACAK
ÖNLEMLERDİR

ÇOCUKLAR
SAVAŞ
SEVMEZLER
SAVAŞA DAHİL
EDİLEMEZLER

HER TÜRLÜ İHMAL,
İSTİSMAR VE
SÖMÜRÜ GÖRMÜŞ
ÇOCUKLARIN
SAĞLIĞINA
KAVUŞMASI
ÖNCELİKLİDİR

MADDE 40

1. Taraf Devletler, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddia edilen ve bu nedenle itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul edilen her çocuğun; çocuğun yaşı ve yeniden topluma kazandırılmasının ve toplumda yapıcı rol üstlenmesinin arzu edilir olduğu hususları gözönünde bulundurularak, taşıdığı saygınlık ve değer duygusunu geliştirecek ve başkalarının da insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı duymasını pekiştirecek nitelikte muamele görme hakkını kabul ederler.

2. Bu amaçla ve uluslararası belgelerin ilgili hükümleri göz-önünde tutularak Taraf Devletler özellikle, şunları sağlarlar:

- I. İşlendiği zaman ulusal ya da uluslararası hukukça yasaklanmamış bir eylem ya da ihmâl nedeniyle hiçbir çocuk hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddiası ya da ithamı öne sürülemeyeceği gibi böyle bir ihlâlde bulunduğu da kabul edilmeyecektir.
- II. Hakkında ceza kanununu ihlâl iddiası veya ithamı bulunan her çocuk aşağıdaki asgari güvencelere sahiptir:
 - a) Haklarındaki suçlama yasal olarak sabit oluncaya kadar masum sayılmak;
 - b) Haklarındaki suçlamalardan kendilerinin hemen ve doğrudan doğruya; ya da uygun düşen durumlarda ana-babaları ya da yasal vasileri kanalı ile haberli kılınmak ve savunmalarının hazırlanıp sunulmasında gerekli yasal ya da uygun olan başka yardımdan yararlanmak;
 - c) Yetkili, bağımsız ve yansız bir makam ya da mahkeme önünde adli ya da başkaca uygun yardımdan yararlanarak ve özellikle çocuğun yaşı ve durumu gözönüne alınmak suretiyle kendisinin yüksek yararına aykırı olduğu saptanmadığı sürece, ana-babası veya yasal vasisi de hazır bulundurularak yasaya uygun biçimde adil bir duruşma ile konunun gecikmeksizin karara bağlanmasının sağlanması;
 - d) Tanıklık etmek ya da suç itirafında bulunmak için zorlanmamak; aleyhine olan tanıkları sorguya çekmek veya sorguya çekmiş olmak ve lehine olan tanıkların hazır bulunmasının ve sorgulanmasının eşit koşullarda sağlanması;
 - e) Ceza yasasını ihlâl ettiği sonucuna varılması halinde, bu kararın ve bunun sonucu olarak alınan önlemlerin daha yüksek yetkili, bağımsız ve yansız bir makam ya da mahkeme önünde yasaya uygun olarak incelenmesi;
 - f) Kullanılan dili anlamaması veya konuşmaması halinde çocuğun parasız çevirmen yardımından yararlanması;
 - g) Kovuşturmanın her aşamasında özel hayatının gizliliğine tam saygı gösterilmesine hakkı olmak;

1. Taraf Devletler, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddiası ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul olunan çocuk bakımından, yalnızca ona uygulanabilir yasaların, usullerin, onunla ilgili makam ve kuruluşların oluşturulmasını teşvik edecek ve özellikle şu konularda çaba göstereceklerdir:

I. Ceza Yasasını ihlâl konusunda asgari bir yaş sınırı belirleyerek, bu yaş sınırının altındaki çocuğun ceza ehliyetinin olmadığını kabulü;

II. Uygun bulunduğu ve istenilir olduğu takdirde, insan hakları ve yasal güvencelere tam saygı gösterilmesi koşulu ile bu tür çocuklar için adli kovuşturma olmaksızın önlemlerin alınması.

2. Koruma tedbiri, yönlendirme ve gözetim kararları, danışmanlık, şartlı salıverme, bakım için yerleştirme, eğitim ve meslek öğretme programları ve diğer kurumsal bakım seçenekleri gibi çeşitli düzenlemelerin uygulanmasında, çocuklara durumları ve suçları ile orantılı ve kendi esenliklerine olacak biçimde muamele edilmesi sağlanacaktır.

**SUÇA KARIŞAN
ÇOCUKLAR YAŞINA
UYGUN OLARAK ÇOCUK
MAHKEMELERİNDE
YARGILANIR**

**HİÇ BİR ÇOCUK
TANIKLIK
ETMEYE
ZORLANAMAZ!**

**SORUŞTURMANIN
HER BİR
AŞAMASINDA ÖZEL
HAYATIN GİZLİLİĞİNE
ÖZEN GÖSTERİLİR.**

MADDE 41

Bu Sözleşme’de yeralan hiçbir husus, çocuk haklarının gerçekleştirilmesine daha çok yardımcı olan ve:

1. Bir Taraf Devletin yasasında veya

2. Bu Devlet bakımından yürürlükte olan uluslararası hukukta yer alan hükümleri etkilemeyecektir.

MADDE 42

Taraf Devletler, Sözleşme ilke ve hükümlerinin uygun ve etkili araçlarla yetişkinler kadar çocuklar tarafından da yaygın biçimde öğrenilmesini sağlamayı taahhüt ederler.

MADDE 43

1. Taraf Devletlerin bu Sözleşme ile üstlendikleri yükümlülükleri yerine getirme konusunda kaydettikleri ilerlemeleri incelemek amacıyla, görevleri aşağıda belirtilen bir **Çocuk Hakları Komitesi** kurulmuştur.

2. Komite bu Sözleşme ile hükme bağlanan alanda **yetenekleriyle tanınmış ve yüksek ahlâk sahibi on uzmandan oluşur**. Komite üyeleri Taraf Devletlerce kendi vatandaşları arasından ve kişisel olarak görev yapmak üzere, adil bir coğrafi dağılımı sağlama gereği ve başlıca hukuk sistemleri göz-önünde tutularak seçilirler.

3. **Komite üyeleri, Taraf devletlerce gösterilen kişiler listesinden gizli oyla seçilirler**. Her Taraf Devlet, **vatandaşları arasından bir uzmanı aday gösterebilir**.

4. **Komite için ilk seçim, bu Sözleşme’nin yürürlüğe girişini izleyen altı ay içinde yapılır. Sonraki seçimler iki yılda bir yapılır**. Her seçim tarihinden en az dört ay önce, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri, Taraf Devletleri iki ay içinde adaylarını göstermeye yazılı olarak davet eder. Daha sonra Genel Sekreter böylece belirlenen kişilerden, kendilerini gösteren Taraf Devletleri de işaret ederek, alfabetik sıraya göre oluşturduğu bir listeyi, Taraf Devletlere bildirir.

5. Seçimler, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Merkezinde, Genel Sekreter tarafından davet edilen Taraf Devletler toplantılarında yapılır. Nisabı, Taraf Devletlerin üçte ikisinin oluşturduğu bu toplantılarda, hazır bulunan ve oy kullanan Devletlerin salt çoğunluğuyla en fazla oy alan kişiler Komiteye seçilir.

6. **Komite üyeleri dört yıl için seçilir**. Aday gösterildikleri takdirde yeniden seçilebilirler. İlk seçimde seçilmiş olan beş üyenin görevi iki yıl sonra sona erer, bu beş üyenin isimleri ilk seçimden hemen sonra toplantı başkanı tarafından çekilen kura ile belirlenir.

7. **Bir komite üyesinin ölmesi veya çekilmesi ya da başka herhangi bir nedenle bir üyenin Komitedeki görevlerini yapamaz hale gelmesi durumunda adaylığını öneren Taraf Devlet, Komitenin onaylaması koşuluyla, böylece boşalan yerdeki görev süresi doluncaya kadar, kendi vatandaşları arasından başka bir uzmanı atayabilir**.

8. Komite, iç tüzüğünü kendisi belirler.

9. Komite, **memurlarını iki yıllık bir süre için seçer**.

10. Komite toplantıları olağan olarak **Birleşmiş Milletler Teşkilatı Merkezinde ya da Komite tarafından belirlenecek başka uygun bir yerde yapılır**. **Komite olağan olarak her yıl toplanır**. Komite toplantılarının süresi, gerektiğinde, Genel Kurulca onaylanmak koşuluyla, bu Sözleşmeye Taraf Devletlerin bir toplantısıyla belirlenir veya değiştirilir.

11. **Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri gerekli maddi araçları ve personeli bu Sözleşme ile kendisine verilen görevleri etkili biçimde görebilmesi amacıyla, Komite emrine verir**.

12. Bu Sözleşme uyarınca oluşturulan **Komitenin üyeleri, Genel Kurulun onayı ile, Birleşmiş Milletler Teşkilatının kaynaklarından karşılanmak üzere, Genel Kurulca saptanan şart ve koşullar çerçevesinde kararlaştırılan ücreti alırlar**.

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİNİN
41. MADDESİNDEN 54. MADDESİNE
KADAR OLAN BÖLÜM DEVLETLERİN,
HÜKÜMETLERİN UYGULAMALARINI,
GÖREV VE SORUMLULUKLARINI
İÇERİR.

MADDE 44

1. Taraf Devletler, bu Sözleşmede tanınan hakları yürürlüğe koymak için, aldıkları önlemleri ve bu haklardan yararlanma konusunda gerçekleştirilen ilerlemeye ilişkin raporları:

1. Bu Sözleşme'nin, ilgili **Taraf Devlet bakımından yürürlüğe giriş tarihinden başlayarak iki yıl içinde;**
2. **Daha sonra beş yılda bir, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aracılığı ile Komiteye sunmayı taahhüt ederler.**

2. Bu madde uyarınca hazırlanan raporlarda, bu Sözleşmeye göre üstlenilen sorumlulukların, şayet varsa, yerine getirilmesini etkileyen nedenler ve güçlükler belirtilecektir. Raporlarda ayrıca, ilgili ülkede Sözleşme'nin uygulanması hakkında Komiteyi etraflıca aydınlatacak biçimde yeterli bilgi de bulunacaktır.

3. Komiteye etraflı bilgi içeren bir ilk rapor sunmuş olan Taraf Devlet, bu maddenin 1 (b) bendi gereğince sunacağı sonraki raporlarında daha önce verilmiş olan temel bilgileri tekrarlamayacaktır.

4. Komite, Taraf Devletlerden Sözleşme'nin uygulamasına ilişkin her türlü ek bilgi isteminde bulunabilir.

5. Komite, iki yılda bir Ekonomik ve Sosyal Konsey aracılığı ile Genel Kurula faaliyetleri hakkında bir rapor sunar.

6. Taraf Devletler kendi raporlarının ülkelerinde geniş biçimde yayımını sağlarlar.

MADDE 45

Sözleşme'nin etkili biçimde uygulanmasını geliştirme ve Sözleşme kapsamına giren alanda uluslararası işbirliğini teşvik etmek amacıyla:

1. Uzmanlaşmış kurumlar, **UNICEF ve Birleşmiş Milletler Teşkilatının öteki organları**, bu Sözleşme'nin kendi yetki alanlarına ilişkin olan hükümlerinin uygulanmasının incelenmesi sırasında, temsil edilmek hakkına sahiptirler. Komite; uzmanlaşmış kurumları, UNICEF'i ve uygun bulunduğu öteki yetkili kuruluşları, kendi yetki alanlarını ilgilendiren konularda uzman olarak görüş vermeye davet edebilir. Komite, uzmanlaşmış kurumları, UNICEF'i ve Birleşmiş Milletler Teşkilatının öteki organlarını kendi faaliyet alanlarına ilişkin kesimlerde Sözleşme'nin uygulanması hakkında rapor sunmaya davet edebilir;

2. Komite, uygun bulunduğu takdirde, Taraf Devletlerce sunulmuş, bir istem içeren ya da teknik danışma veya yardım ihtiyacını belirten her raporu, gerekiyorsa Komitenin bu istek veya ihtiyaca ilişkin tavsiye ve gözlemlerini de ekleyerek, uzmanlaşmış kurumlara, UNICEF'e ve öteki yetkili kuruluşlara gönderir;

3. Komite, Genel Kurula Genel Sekreterden Komite adına çocuk haklarına ilişkin sorunlarda incelemeler yaptırması isteğinde bulunulmasını, tavsiye edebilir;

4. Komite, bu Sözleşme'nin 44 ve 45'inci maddeleri uyarınca alınan bilgilere dayanarak, telkin ve genel nitelikte tavsiyelerde bulunabilir. Bu telkin ve genel nitelikteki tavsiyeler, ilgili olan her Taraf Devlete gönderilir ve şayet varsa, Taraf Devletlerin yorumları ile birlikte Genel Kurulun dikkatine sunulur.

MADDE 46

Bu Sözleşme **bütün Devletlerin imzasına açıktır.**

MADDE 47

Bu Sözleşme onaylamaya bağlı tutulmuştur. Onay belgeleri Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri nezdine tevdi edilecektir.

MADDE 48

Bu Sözleşme bütün Devletlerin katılmasına açık olacaktır. Katılma belgeleri Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri nezdine tevdi edilecektir.

MADDE 49

Bu Sözleşme, yirminci onay ya da katılma belgesinin Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri nezdine tevdi tarihini izleyen otuzuncu gün yürürlüğe girecektir.

Yirminci onay ya da katılma belgesinin tevdiinden sonra bu Sözleşmeyi onaylayacak ya da ona katılacak **Devletlerin her biri için, bu Sözleşme, söz konusu Devletin onay ya da katılma belgesini tevdi tarihinden sonraki otuzuncu gün yürürlüğe girecektir.**

MADDE 50

1. Bu Sözleşmeye Taraf herhangi bir Devlet bir değişiklik önerisinde bulunabilir ve buna ilişkin metni Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri nezdine tevdi edebilir. Genel Sekreter bunun üzerine değişiklik önerisini Taraf Devletlere, önerinin incelenmesi ve oya konulması amacıyla bir Taraf Devletler Konferansı oluşturulmasını isteyip istemediklerini kendisine bildirmeleri kaydıyla, iletir. Böyle bir duyuru tarihini izleyen dört ay içinde Taraf Devletlerin en az üçte biri sözkonusu konferansın toplanmasından yana olduklarını ifade ederlerse Genel Sekreter, Birleşmiş Milletler Teşkilatı çerçevesinde bu konferansı düzenler. Konferansta hazır bulunan ve oy kullanan Taraf Devletlerin çoğunluğu tarafından kabul edilen her değişiklik, onay için Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna sunulur.

2. Bu maddenin 1'inci fıkrasında yer alan hükümlere uygun olarak kabul edilen bir değişiklik, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca onaylandığı ve bu Sözleşmeye Taraf Devletlerin üçte iki çoğunluğu tarafından kabul edildiği zaman yürürlüğe girer.

3. Bir değişiklik yürürlüğe girdiği zaman, onu kabul eden Taraf Devletler bakımından bağlayıcılık taşır. Öteki Taraf Devletler bu Sözleşme hükümleri ve daha önce kabul ettikleri her değişiklikle bağlı kalırlar.

MADDE 51

1. Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri, onay ya da katılma anında yapılabilecek çekincelerin metnini alacak ve bütün Devletlere bildirecektir.

2. Bu Sözleşmenin amacı ve konusu ile bağdaşmayan hiçbir çekinceye izin verilmeyecektir.

3. Çekinceler, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreterince, geri alınacağına ilişkin bildirimde bulunma yoluyla her zaman geri alınabilir. Bunun üzerine Genel Sekreter, bütün Devletleri haberdar eder. Böyle bir bildirim, Genel Sekreter tarafından alındığı tarihte işlerlik kazanır.

MADDE 52

Bir Taraf Devlet, bu Sözleşmeyi, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreterine vereceği yazılı bildirim yoluyla feshedebilir. Fesih, bildirim Genel Sekreter tarafından alınması tarihinden bir yıl sonra geçerli olur.

MADDE 53

Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri, bu Sözleşme'nin tevdi makamı olarak belirlenmiştir.

MADDE 54

İngilizce, Arapça, Çince, İspanyolca, Fransızca ve Rusça metinleri de aynı derecede geçerli olan bu Sözleşme'nin özgün metni, Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreteri nezdine tevdi edilecektir.

İhtirazi Kayıt: Türkiye Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'sinin 17, 29 ve 30. maddeleri hükümlerini T.C. Anayasası ve 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Anlaşması hükümlerine ve ruhuna uygun olarak yorumlama hakkını saklı tutmaktadır.

TÜRKİYE'DEN DÜNYA ÇOCUKLARINA ARMAĞAN

Dünyanın İlk Çocuk Bayramı:

‘23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’

Türkiye Cumhuriyet’inin temeli 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara’da Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılmasıyla atılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılış tarihi Cumhuriyet’imizin temeli olduğu gibi, 23 Nisan da ilk millî bayramımız olmuştur.

23 Nisan’ın aynı zamanda “**Çocuk Bayramı**” olarak kutlanması, **ATATÜRK**’ün çocuklara verdiği değerden kaynaklanır. Çünkü ulusal egemenlik hedefinin ulusun geleceğini temsil eden çocuklarla özdeşleşmesi, ilk kez **ATATÜRK** Türkiye’inde gerçekleşmiştir. Yıllar yılı ülkemizde kutlanan bu bayram, ‘**dünyada ilk çocuk bayramı olması özelliğini**’ de taşımaktadır. Çocuk Esirgeme Kurumu öncülüğünde 1921’den itibaren bir gün olarak kutlanan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 1929 yılından itibaren bir hafta süre ile kutlanmaya başlanmış ve **Çocuk Haftası**’na dönüştürülmüştür.

ATATÜRK VE ÇOCUK

***"Vatanı korumak,
çocukları korumakla başlar.
Çocukları,
her türlü ihmal ve istismardan
korunmalıdır."***

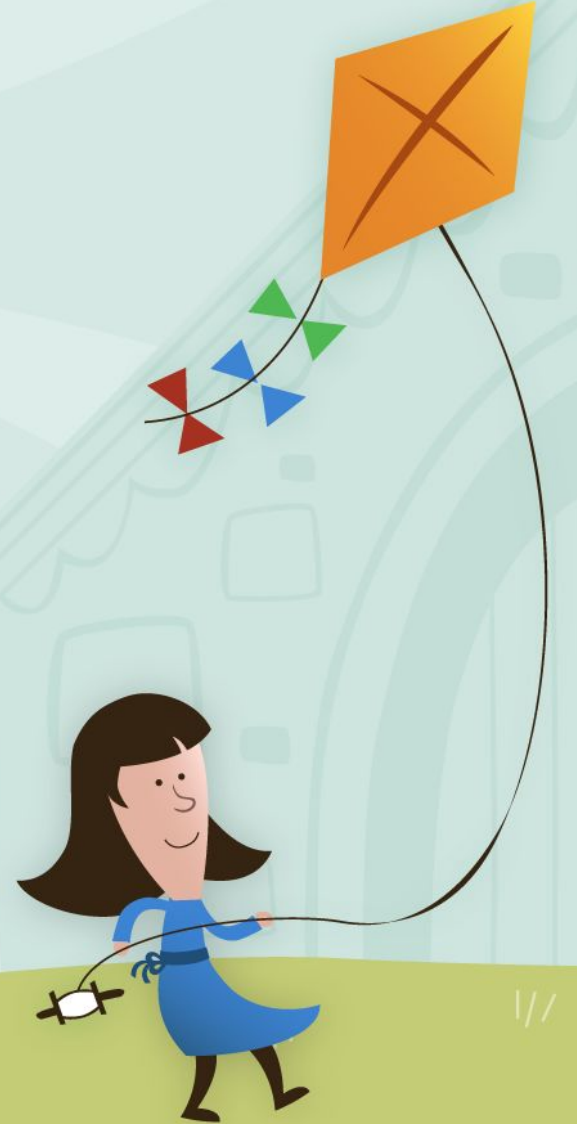
K. Atatürk

**"Küçük hanımlar, küçük beyler!
Sizler hepiniz geleceğin bir gülü,
yıldızı, bir bahtının aydınlığısınız.
Memleketi asıl aydınlığa gark edecek
sizsiniz. Kendinizin ne kadar önemli,
kıymetli olduğunuzu düşünerek ona
göre çalışınız. Sizlerden çok şeyler
bekliyoruz."**

**Başkomutan Mustafa Kemal Atatürk
1922, Bursa**

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET

□**Şiddet**, dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de okul çağı çocuk ve gençlerini de içine alacak şekilde yaygınlaşan toplumsal bir sorundur.

□Bu durum karşısında çocuklar en fazla ve derinden etkilenen grup olarak karşımıza çıkmaktadır.

□Günümüzde şiddet olaylarının giderek artması insan hakları kavramının tekrar gündeme gelmesine ve ülkelerin şiddeti önlemeye ilişkin çalışmalar yürütmesine zemin hazırlamıştır.

□Bu kapsamda şiddetin bir insan hakları ihlali olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Karataş H, Öztürk C. Sosyal bilişsel teori ile zorbalığa yaklaşım. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2009;2(2):61-74.
James A. School bullying. Research Briefings, 2010

- Çocukların ihmal, istismar ve şiddet gibi gelişimlerini olumsuz olarak etkileyen durumlardan korunması ve sağlıklı bir şekilde gelişimlerini sürdürmeleri için hazırlanan **Çocuk Hakları Sözleşmesi**, çocuğa yönelik şiddeti önlemede büyük önem taşımaktadır.
- Bu uluslararası sözleşme aracılığıyla çocukların fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak sağlıklı bir gelişim sürdürmeleri için temel haklar belirlenmiş ve devletlere bazı sorumluluklar yüklenmiştir.

- Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin maddeleri incelendiğinde; sözleşmenin birçok maddesinde çocuğa yönelik şiddet dolaylı veya doğrudan bir çocuk hakları ihlali olarak belirtildiği görülmüştür.
- Ayrıca bu maddeler fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve siber şiddet gibi bütün şiddet türlerini bir çocuk hakları ihlali olarak ele almıştır.

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET

- Çocuğa yönelik şiddet; çocuğun yakın veya uzak çevresinden çocuğa yönelik fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve siber olarak gerçekleştirilen ve çocuğun gelişimi üzerinde yıkıcı etkiler yaratabilen her türlü tutum ve davranışlar olarak tanımlanabilmektedir.

- Çocuğa yönelik Şiddet; fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve siber Şiddet olarak gerçekleŐtirilebilmektedir.
- Çocuğa yönelik fiziksel Şiddet; ocuğun etrafındaki kişiler tarafından bakımında gerekli olan ilgi, sevgi ve zen gibi tutumlar yerine dayak, darp gibi yaralanmasına veya ölmesine yol açan davranışlara maruz kalması olarak tanımlanabilmektedir.

- Çocuğa yönelik fiziksel Şiddet vurma, tokat atma, zehirleme, yaralama, sarsma, boğaz sıkma, tekme atma gibi fiziksel davranıŐları içermektedir.
- Fiziksel Şiddet sıklıkla gerçekleŐtirilmekte ve belirtilerinin anlaşılması daha kolay olabilmektedir.
- TUIK tarafından yayınlanan 2016 Aile Yapısı Araştırmaları sonuçları incelendiğinde; Türkiye'de ebeveynlerin toplamda %53,3 oranında çocuklarına yönelik dövme ve tokat atma gibi fiziksel Şiddet içeren cezalar verdiği görülmüştür.

- Çocuğa yönelik gerçekleştirilen bir diğer şiddet t¼r¼ olan psikolojik şiddet; çocuğun kişiliğini ve benliğini olumsuz olarak algılamasına ve değerlendirmesine yol açan olumsuz s¼y¼lemleri ve tutumları içeren davranışlar olarak tanımlanmaktadır.
- Çocuğa yönelik s¼rekli eleştirilerde bulunulması, çocuğun iletişim kurma çabalarına rağmen onunla ilgilenilmemesi, çocuğun başkalarıyla kıyaslanması, çocuktan mevcut potansiyelinden fazlasının beklenerek ¼zerinde bir baskı oluşturulması, tehdit etme, aşağılama, k¼¼mseme ve alay etme gibi duygusal s¼y¼lemleri içeren tutumlar psikolojik şiddet kapsamında yer almaktadır.

- Duygusal şiddet, çocuk üzerinde doğrudan fiziksel kanıtlar göstermediği için açığa çıkması zor bir şiddet türü olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Ayrıca çocuğa yönelik gerçekleştirilen psikolojik şiddet içeren söylemlerin toplum tarafından şiddet olarak algılanmaması psikolojik şiddetin toplumda yaygın bir şekilde görülmesine neden olabilmektedir.
- TÜİK tarafından yayınlanan 2016 Aile Yapısı Araştırmaları sonuçları incelendiğinde; Türkiye'de ebeveynlerin çocuklarına yönelik verdikleri cezaların en başında %72,6 ile "azarlama" olduğu görülmüştür.

- Çocuğa yönelik cinsel Şiddet ise çocuğun çevresindeki kişiler tarafından cinsel bir obje ve haz kaynağı olarak gürulmesi sonucu oluşan Şiddet türüdür.
- Çocuğa yönelik cinsel Şiddet; çocuğun cinsel konuŐmalara, ŐakalaŐmalara ve müstehcen Őözlere maruz kalması, pornografik materyallerin izletilmesi, röntgencilik ve teŐhircilik gibi temas içermeyen davranışlar Őeklinde gerçekteŐebilirken çocuğun genital bölgelerine fiziksel müdahalede bulunulması, ensest ve evlendirilmesi gibi temas içeren davranışlar Őeklinde de gerçekteŐebilmektedir.

- Çocuğun bu davranışlardan bazılarını kötü bir davranış olarak algılayamaması veya bu durumu başkalarıyla paylaşmaktan korkması gibi durumlardan dolayı cinsel şiddet fiziksel şiddete göre daha gizli kalabilmektedir.
- TÜİK tarafından yayınlanan 2018 İstatistiklerle Çocuk Anketi sonuçları incelendiğinde; Türkiye'de bir önceki yıla göre çocuk evliliği oranının düşüş göstermesine rağmen bu durum halen devam eden bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bu rapor yalnızca resmi evlilikleri ve 16-17 yaş grubundaki çocukları kapsamaktadır.
- TÜİK tarafından yayınlanan başka bir raporda ise güvenlik birimine getirilen veya gelen çocukların %13,5'inin cinsel suçlar mağduru olduğu için geldiği görülmüştür.

- Bir başka çocuğa yönelik şiddet türü olan ekonomik şiddet; çocuğun maddi gereksinimlerinin karşılanmaması ve çocuğun bir ekonomik kazanç olarak görülüp çalıştırılması, dilendirilmesi ve hırsızlık gibi suç teşkil eden davranışlara yönlendirilmesi sonucu oluşan şiddet türü olarak tanımlanabilmektedir.
- Bu bağlamda, çocuğun eğitimini aksatacak şekilde çalıştırılması ve dilendirilmesi, hırsızlığa yönlendirilmesi, eğitim, gıda, ihtiyaç alanlarındaki maddi gereksinimlerinin karşılanmaması bir ekonomik şiddet olarak karşımıza çıkmaktadır.
- TÜİK tarafından yayınlanan 2019 Çocuk İşgücü Anketi sonuçları incelendiğinde, Türkiye'de 5-17 yaş arasında ekonomik faaliyette çalışan çocuk sayısının 720 bin olduğu görülmüştür. Ayrıca bu çocukların 247.000'i bir işte çalıştıklarından dolayı eğitimlerine devam edememektedirler.

- Çocuđa yönelik Őiddet tűrlerinden sonuncusu olan siber Őiddet; bilgi ve iletiŐim teknolojileri aracılıđıyla çocuđun aŐađılayıcı, alay edici, cinsel taciz veya Őiddet içeren mesajlara maruz kalması, evrimii gruplardan dıŐlanması, kűűk dűŐűrűcű mesajlar alması veya resimlerinin izinsiz paylaŐılması gibi gerçekleŐtirilen zorbaca davranıŐlara maruz kalması olarak tanımlanabilmektedir.
- Çocuđa yönelik gerçekleŐtirilen siber Őiddet, birçok durumda diđer Őiddet tűrlerini de içerisinde barındırabilmektedir. Bu bađlamda siber Őiddeti diđer Őiddet tűrlerinden ayıran temel nokta, siber Őiddetin bilgi ve iletiŐim teknolojileri aracılıđıyla gerçekleŐtirilmesidir.

- Çocuğa yönelik gerçekleştirilen tüm bu şiddet türlerinin ortak özelliği; bu durumun çocukların bütün gelişim alanlarını olumsuz olarak etkilemesidir.
- Dünya Sağlık rgt şiddete tanık olan veya maruz kalan çocukların depresyon, bağımlılık, riskli cinsel davranışlar ve antisosyal davranışlar gösterebildiklerini ifade etmiştir.
- Ayrıca yapılan araştırmalarda; şiddete maruz kalan çocukların okul terki, madde bağımlılığı, erken cinsel ilişkiler, olumsuz aile ve akran ilişkileri, bilişsel problemler, kaygı, stres ve depresyon gibi sorunlar yaşayabildikleri görülmüştür.

*Her çocuk tartışmaya kapalı olarak korunma hakkına sahip olmasının yanı sıra, hak sahibi olarak korunur, tanınır ve saygı duyulur.

- Türkiye çocuk hakları sözleşmesinin maddelerine bağlı kalarak çocukların korunmasını zorunlu tutmaktadır. Çocuklara karşı işlenen suçların cezaları da açıkça tanımlanmıştır. Ancak bu cezalar çocuklara karşı işlenen şiddet, taciz ve istismar gibi suçların önüne geçilmesinde yetersiz kalmaktadır. Bu suçlar günümüzde dahi yüksek oranda saklı kalmakta ve suçlular saptanamamaktadır.

**Çocuk desteğe ve korunmaya sahiptir.

- Türkiye’de maddi olanakları yetersiz olan ailelerin çocuklarına daha iyi bir yaşam olanağı sunulması için Sosyal Ekonomik Destek gibi sistemlerinin bulunmasına karşın riskli bir çevrede olduğu tespit edilerek korunan çocukların sayısı yetersizdir.
- Türkiye’de 2015 yılı verilerine göre sosyal harcamaların tüm harcamalara oranı %12’dir.
- **Çocuk yoksulluğu en önemli sorunumuz!**
- Çocuk yoksulluğunun önlenmesi için alınan önlemler yetersizdir.

***Hiçbir çocuğa karşı ayrımcılık yapılamaz.

- Türkiye’de yaşayan çocuklar arasında ayrımcılık gözetmeksizin her çocuğun eşit haklara sahip olması gerekliliği, imzalanan Çocuk Hakları Sözleşmesinde yer almaktadır. Ancak durum Türkiye’deki mülteci çocuklar için farklıdır çünkü onların Türkiye vatandaşlık hakları bulunmamaktadır.
- Türkiye’deki 1 milyon 45 bin mülteci çocuğun 400 bininin henüz herhangi bir okula kaydının bulunmaması geleceklerini oldukça kötü etkileyecektir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

- Türkiye küresel cinsiyet eşitsizliği endeksinde 145 ülke arasında 130.sırada yer almaktadır. Okullara kaydı bulunmayan ve çalışmayan 15-19 yaş grubunda kızların oranı %28,2 iken, erkeklerde bu oran %16,5'dir. Kadın erkek eşitliğinin sağlanamaması kadınların bağımsızlığının önüne geçerken, aynı zamanda ülkede yetişmiş insan gücünün azalmasına ve üretim kapasitesinin düşmesine de neden olmaktadır.

Dünya'da çocukların savaş mağduru olmaları ve göçe sürüklenmeleri, yoksulluk içinde yaşamlarını sürdürmeleri, sağlık ve eğitim konusunda bakım görememeleri, bir ekonomik kazanç kaynağı olarak görülerek çalıştırılmaları ve ihmal, istismar ve şiddet oranlarının giderek artması çocuk hakları konusunun yeniden gündeme getirilmesini gerektirmiştir.

COVID-19 ve ÇOCUK

- Dünyada yaşanan pek çok krize rağmen Covid-19 görülmemiş zorluklara neden olmaktadır.
- Ant nio Guterres, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, koronavirüs pandemisinin hızla daha büyük bir ocuk hakları krizine dönüştüğünü belirtmiştir.
- Medyadaki haberler, aile içi ve çocuğa yönelik şiddetin arttığını belirtmektedir.

- Evde kalma tedbiri altındaki çocuklar için şiddet, istismar ve ihmalin risk faktörlerinin artışta olduğu oldukça açıktır.
- Aynı zamanda, koronavirüs için alınan önlemler, çocukların sıkıntılı zamanlarda destek aldığı olumlu ilişkilerini barındıran okul, geniş aile ve toplumsal kaynaklardan aniden kopmalarına neden olmuştur.
- Çocukların Çocuk Hakları Sözleşmesi ve İnsani Yardımda Çocuk Koruma Asgari Standartları'nda belirlenmiş güvenlik ve korunma hakları tehdit altındadır.

COVID-19'la ilişkilendirilen şiddet, istismar ve ihmalin genel risk faktörleri aşağıdaki gibidir:

- İşten çıkarılmaya ve gelirin azalmasına bağlı olarak artan yoksulluk ve gıda güvencesizliği;
- Çocukların yüz yüze veya online eğitime erişememesi;
- Çocukların dijital etkinliğinin artması ve ebeveyn/bakım veren kontrolünün azalması nedeniyle çocukların maruz kaldıkları dijital risklerin artması;
- Okullar veya kreşler tarafından sağlanan besleyici yiyeceklerden yoksun kalınması;
- Çocuklar ve ebeveynler/bakım verenler için akran ve sosyal destek ağlarının kesintiye uğraması;
- Çocuklar ve ebeveynler/bakım verenler için toplum ve sosyal destek servislerinin sekteye uğraması;
- Ebeveynlerin/bakım verenlerin ve çocukların rutinlerinin bozulması ve yok olması;
- Ergenler ve ebeveynlerin/bakım verenlerin alkol ve madde kullanımının artması;
- Geçici çocuk bakımı düzenlemeleri.

ÇOCUK HAKLARI

Her çocuk temel yaşama hakkına sahiptir. Devlet, yaşama hakkını güvence altına almak ve geliştirmekle yükümlüdür.

Her çocuk; doğuştan itibaren bir isim alma, vatandaşlık edinme, anne-babasını tanıyıp bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahiptir.

Çocuğun yetiştirilmesinden sorumlu olanlar, haklarını çocuklara zarar verecek şekilde kullanamazlar.

Her çocuk eğitim hakkına sahiptir. Devletin görevi, ilköğretimin zorunlu ve parasız olmasını sağlamak, her çocuğu yararlanabileceği çeşitli orta ve yüksek eğitim imkanlarına kavuşturmasıdır. Okul disiplini, çocuğun haklarına ve saygınlığına uyumlu olmalıdır.

Her çocuk; sağlık, bakım ve eğitim imkanlarından yararlanma hakkına sahiptir.

Her çocuk; isteklerini ve düşüncelerini seçtiği bir yolla özgürce açıklama hakkına sahiptir.

Her çocuk; dinlenme, boş zaman değerlendirme, oyun oynama, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılma hakkına sahiptir.

Biz Çocuklar!

18 yaşına kadar vazgeçilmez haklara sahibiz!

Her çocuk; cinsler, dinler, ırklar ve etnik kökenler arası eşitlik, barış ve hoşgörü anlayışı ile insan haklarına ve temel özgürlüklere, farklı kültür ve değerlere saygılı bir eğitim görme hakkına sahiptir.

- Çocukların sahip oldukları bu temel haklar göz önüne alındığında; çocuğa yönelik gerçekleştirilen fiziksel, psikolojik, ekonomik, cinsel ve siber şiddet durumlarının çocukların kendileri için özel olarak belirlenmiş **yaşama, gelişme, korunma ve katılım haklarını** tam anlamıyla kullanamamalarına neden olabilmektedir.

- Çocukların temel hakları içerisinde yer alan eğitim, sağlık, sosyal hizmetlere erişim, güvenlik, çocuk işçiliği gibi konularda çocukların karşılaştığı hak ihlalleri bireysel sorunlar olarak ele alınmamalı, bu hak ihlallerinin çocuk hakları ile bağı kurularak devletlerin yükümlülükleri hatırlatılmalıdır.

- Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin çocuğa yönelik şiddeti bir çocuk hakları ihlali olarak belirtmesinden yola çıkarak meslek yaşamlarında çocuklarla çalışacak olan gruplara lisans eğitimlerinde veya meslek yaşamlarında "**Çocuk Hakları**" temelli dersler ve eğitimler verilmesinin çocuğa yönelik şiddeti önlemede etkili olabilir.

- Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin uluslararası bir belge niteliği taşımasından yola çıkarak Birleşmiş Milletlerin taraf devletlerle belirli aralıklarla toplantılar yaparak bu hakların iyileştirilmesine ve denetlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.

- **Medya** çocukların haklarını koruyup geliştiren çalışmalar konusunda kamuoyunu bilgilendirici yayınlar yapmalı ve çocuk haklarının korunabilmesi için duyarlılık yaratmalıdır. Bu amaçla mülteci çocukların **çocuk** olmaktan gelen **haklarına duyarlı ve saygılı bir habercilik anlayışının** hayata geçirilmesi gerekmektedir.
- Medyanın **çocukların ifade özgürlüklerini kullanabilmeleri** ve toplumsal yaşama katılabilmelerini sağlayıcı bir araç olma özelliği ve öneminden kaynaklı olarak kullanılması.

ÇOCUĞUM HAKKIM VAR!

- Genel halk sağlığı mesajları, eğitim platformları ve var olan programların içine COVID-19 sürecinde ocukların Şiddet, istismar ve ihmalden korunmasına yönelik bilgiler eklenmesi önerilmektedir.

**EĞER GELECEKTE
ADALETTEN BAHSETMEK
İSTİYORSANIZ,
ÇOCUKLARA HAKLARINI
ÖĞRETİN!**

